

Kresťanský poriadok v duši, v spoločnosti a v inštitúciách

Julio Lored

17. marca 2021 ✝ Cirkev ✝ Revolúcia a kontrarevolúcia

Hovoríme si „kontrarevolucionári“, a tento pojem chápeme v zmysle, ako ho chápal prof. Plinio Corrêa de Oliveira v diele *Revolúcia a Kontrarevolúcia*.

Pojem nie je nový. Prvýkrát bol použitý pri opisovaní reakcie proti Francúzskej revolúcii v roku 1789 a jej následkom. V 19. a 20. storočí priniesol kontrarevolučný prúd veľa skvelých mysliteľov, ktorí v snahe definovať svoju pozíciu rozvinuli koherentnú doktrínu a stratégiu.

V ich spisoch a prejavoch sa neustále objavovalo slovo „poriadok“, ktoré slúžilo na charakterizovanie kontrarevolúcie. Prof. de Oliveira bol toho istého názoru, keď napísal: *„Pretože Revolúcia je neporiadok, Kontrarevolúcia je návratom k poriadku. A pod poriadkom máme na mysli Kristov pokoj pod Kristovou vládou, čiže kresťanskú civilizáciu, asketickú a hierarchickú, sakrálnu od základu, antiegalitársku a antiliberálnu.“* Čím je Poriadok?

Blahoslavení tvorcovia pokoja

Všetky živé tvory zo svojej podstaty túžia po pokoji. Tento stav pokoja je prirodzeným stavom vecí. Táto pravda platí aj v hmotnom svete, kde podľa zákonov fyziky všetko smeruje k stabilite (druhý zákon termodynamiky).

Požadovaným stavom v rodine je harmónia, ktorá vyplýva zo zhody panujúcej medzi jej členmi. Nikto sa rád neháda. V *Božom štáte* sv. Augustín poznamenáva: *„Kto so mnou prenikne do ľudských záležitostí a do podstaty všetkého stvorenstva, ten uzná, že tak ako neexistuje bytosť, ktorá by netúžila po radosť, tak niet nikoho, kto by netúžil po pokoji. Je teda zrejmé, že najžiadanejším cieľom je pokoj.“*

Pre nás katolíkov je pokoj v prvom rade božským príkazom: *„Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam.“* (Jn 14, 27) V tomto bol Božský Spasiteľ jednoznačný: *„Blahoslavení tí, čo šíria pokoj, lebo ich budú volať Božími synmi.“* (Mt 5,9) Ak sa chceme volať Božími synmi, sme morálne zaviazaní šíriť pokoj. Preto prirodzene vzniká otázka, čo je pokoj?

Mohli by sme naivne odpovedať: nie je to azda stav bez vojny? Pri takomto uvažovaní by sme mohli povedať, že svetlo je absencia tmy a láska je absencia nenávisť. To je však typický logický klam spočívajúci v definovaní niečoho ako absencie jeho protikladu.

Aby sme pochopili, čo je vlastne pokoj, preniknime do Božieho učenia o tejto téme. Ten istý Ježiš Kristus, ktorý nám tak jasne prikázal, aby sme šíрили pokoj, nám taktiež povedal: *„Nemyslite si, že som priniesol pokoj na zem. Nie pokoj som priniesol, ale meč.“* (Mt 10, 34) Ide o toho istého Ježiša Krista, ktorého Kniha zjavenia opisuje takto: *„Spravodlivo súdi a bojuje... Oblečený bol v odeve skropenom krvou a*

jeho meno je: Božie slovo ... Z jeho úst vychádzal ostrý meč, aby ním bil národy.“ (Zjv 19, 12-16)

V tejto chvíli by náš fiktívny poslucháč mohol zvolať: „*To je veľký rozpor!*“ Samozrejme vieme, že medzi týmito dvoma dokonalými náukami nemôže byť nijaký rozpor. Nemôže tam byť žiadna nezrovnalosť.

Musíme teda pripustiť, že mier nemožno definovať iba ako absenciu konfliktu.

Kresťanský poriadok – Jean Marc Nattier: alegória *Právo trestá Nepravosť* (1737)

zdroj: wikimedia commons

Pokoj a poriadok

Mier je stav zložený z dvoch prvkov: z pokoja a poriadku, ktorý je nevyhnutný, pretože pokoj vychádza z poriadku.

Čo je teda poriadok? Ako súvisí s pokojom? Znovu načerpajme z múdrosti sv. Augustína: „*Pokoj tela je usporiadaným vzťahom častí. Pokoj rozumnej duše je usporiadaná zhoda poznania a činu. Pokoj tela a duše je usporiadaným životom a zdravím živej bytosti. Pokoj smrteľného človeka s Bohom je poslušnosť vo viere podľa večného zákona. Pokoj medzi ľuďmi je usporiadaná harmónia. Pokoj domu, usporiadaná zhoda príkazov a poslušnosti spolubývajúcich. Pokoj štátu je usporiadaná zhoda príkazov a poslušnosti občanov. Pokoj nebeského štátu je najdokonalejšou a najharmonickejšou spoločnosťou, ktorá sa teší z Boha a spoločne v Bohu. Pokoj všetkých vecí je majestátne ticho poriadku.*“ (Boží štát, 19, 13) Základnou myšlienkou teda zostáva myšlienka poriadku.

Prirodzený poriadok a večný zákon

Poriadok môžeme definovať ako správne usporiadanie vecí podľa ich prirodzeného i nadprirodzeného účelu.

Vezmime si napríklad pero. Pero slúži na písanie. Keď píše, plní svoj účel. Hovoríme, že je „v zhode s poriadkom“. Keď však nepíše, teda neplní svoj účel, hovoríme, že „nie je v zhode s poriadkom“. Poriadok pera je zase dôsledkom správneho rozloženia jeho zložiek, z ktorých každá spĺňa svoj účel: rukoväť pera je na uchopenie, zásobník je na uchovávanie atramentu a atrament na zafarbenie povrchu atď.

Túto definíciu môžeme rozšíriť na celý vesmír. Keď je každá jedna bytosť na správnom mieste, ktoré jej umožňuje, aby plnila svoj účel, potom môžeme povedať, že vesmír je usporiadaný.

Aby však smerovala k uskutočneniu svojho cieľa, musí ho poznať. To nie je možné u iracionálnych tvorov, akými sú minerály, rastliny alebo zvieratá. Ako teda môžu všetci ísť správnym smerom, vytrvalo a

usporiadane podľa prírodných zákonov?

Odpoveď je nasledovná: Boh tieto zákony vryl do ich prirodzenosti. Ako vysvetľuje Katolícka encyklopédia: „*Keď Boh chcel povolať k životu bytosti, chcel ich tiež posvätiť a usmerniť v zhode s ich cieľom. V prípade neživých vecí je táto Božská orientácia vpísaná do samotnej prirodzenosti každej z týchto vecí. V nich panuje determinizmus.*“

V prípade človeka obdareného dušou, a teda aj slobodnou vôľou, je to trochu inak. Katolícka encyklopédia hovorí: „*Rovnako ako všetky stvorenia, aj človek je Bohom predurčený na to, aby dosiahol svoj cieľ a je k tomu vedený Bohom. Toto posvätenie je v súlade s jeho slobodnou rozumnou prirodzenosťou. Na základe rozumnej prirodzenosti povahy a slobodnej vôle je človek pánom svojho konania. Na rozdiel od vecí materiálneho sveta môže konať, meniť svoje činy alebo sa zdržať konania, ako chce. Nie je to však svojvoľná bytosť v usporiadanom vesmíre. Vo svojej prirodzenosti má tiež určený zákon, ktorý odráža toto posvätenie a smerovanie všetkých vecí, to je večný zákon.*“

Toto posvätenie a smerovanie všetkých vecí Bohom samozrejme nie je náhodné. Náhodnosť je opakom poriadku. Posvätenie a smer všetkého vyplýva z Božej predstavy Poriadku pre svet. Tento pojem súvisiaci s Božou podstatou sa nazýva Večný zákon. Vypočujme si sv. Tomáša Akvinského: „Tak ako u každého remeselníka musí najprv existovať vzor vecí, ktoré sú jeho dielom, tak v každom vládcovi musí najprv existovať vzor poriadku všetkých vecí, ktorý majú ľudia pod jeho vládou dodržiavať. (...) Boh skrze svoju Múdrost' je Stvoriteľom všetkých vecí, ku ktorým má vzťah ako remeselník k produktom svojho umenia i ako vládca. (...) V súlade s tým večný zákon nie je nič iné, ako vzor Božskej múdrosti, ktorá riadi všetky činy.“ (I-II, q. 93, 1)

Z toho vyvodzujeme mimoriadne dôležitý záver: poriadok vesmíru odráža Božskú Múdrost'. Inými slovami, Poriadok je odrazom Boha vo vesmíre. Jeho hľadanie nespočíva iba vo filozofickom skúmaní, ale predovšetkým v hľadaní Božej slávy.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/krestansky-poriadok-v-dusi-v-spolocnosti-a-v-instituciach/>